

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

Ústřední komise Biologické olympiády

Biologická olympiáda

61. ročník

školní rok 2026–2027

Seznam přírodnin

pro přípravu na praktickou část soutěže

k tématu:

Rostliny a živočichové ve městě

aneb

Malý průvodce městskou přírodou

kategorie C, D

Romana Anděrová

Lenka Bičanová

Jana Dobroruková

Jiří Hotový

Praha 2026

SEZNAM PŘÍRODNIN DOPORUČENÝCH PRO PRAKTICKOU ČÁST SOUTĚŽE
(určování přírodnin)

!!!Tučně jsou uvedeny přírodniny doporučené pro přípravu na praktickou část **školního kola**!!!

V poznávačce může být 10 % organismů, které nejsou uvedeny v tomto seznamu, ale jsou běžné ve vašem okolí.

Třídění a jména živých organismů jsou uvedeny podle webové stránky www.biolib.cz. **Jednotlivé systematické kategorie** (řády, čeledi...) se **nemusíte učit**. Organismy jsou takto rozvrženy proto, abyste si lépe uvědomili jejich vzájemnou příbuznost.

HOUBY

hlíva ústřičná, hřib smrkový, **muchomůrka červená, muchomůrka zelená**, outkovka, pýchavka, **troudnatec kopytovitý, troudnatec pásovaný, ucho Jidášovo**, **žampion polní**

LIŠEJNÍKY

Poznámka: Lišejníky nejsou samostatnou vývojovou linií, ale jedná se o soužití (symbiózu) houby a dalšího organismu schopného fotosyntézy (například řasy nebo sinice).

dutohlávka, mapovník zeměpisný, provazovka, terčovka bublinatá, terčovník

ROSTLINY

ZELENÉ ŘASY
žabí vlas, zrněnka

MECHY
bělomech, kostrbatec, **měřík, ploník, rašeliník**

KAPRADINY
hasivka orličí, přeslička rolní, osladič obecný, sleziník červený, **papratka samičí**

JEHLIČNANY
borovice černá, **borovice lesní, borovice vejmutovka, douglaska tisolistá, jedle bělokorá, jinan dvoulaločný, modřín opadavý, smrk pichlavý, smrk ztepilý, tis červený**

KRYTOSEMENNÉ ROSTLINY
Jednoděložné rostliny
Amarylkovité – **bledule jarní**, sněženka podsněžník
Chřestovité – **konvalinka vonná**, ladoňka
Kosatcovité – kosatec žlutý, **šafrán**
Liliovité – křivatec

Sítinovité – bika
Šáchorovité – **ostřice**
Lipnicovité – **bojínek**, lipnice roční, medyněk vlnatý, **psárka luční**, rákos, **srha řízná**, **srha laločnatá**
Orobincovité – orobinec

Vyšší dvouděložné rostliny
Pryskyřníkovité – **blatouch bahenní**, čemeřice, **jaterník trojlaločný**, koniklec, **orsej jarní**, **pryskyřník prudký**, pryskyřník plazivý, **sasanka hajní**, **sasanka pryskyřníkovitá**
Makovité – dymnivka, **vlaštovičník větší**,
Brukvovité – česnáček lékařský, osívka jarní, penízek rolní, řeřišnice luční
Hvozdíkovité – kohoutek luční, rožec
Rdesnovité – křídlatka, **šťovík**
Kakostovité – kakost luční, **pumpava rozpuková**
Netýkavkovité – netýkavka malokvětá, netýkavka žláznatá
Pryšcovité – pryšec chvojka
Bobovité – hrachor luční, jetel pochybný, **štírovník růžkatý**, tolice dětelová
Růžovité – **kontryhel**, krvavec toten, kuklík městský, mochna husí, mochna jarní
Miříkovité – **bršlice kozí noha**, **mrkev obecná**
Kopřivovité – **kopřiva dvoudomá**
Konopovité – chmel otáčivý
Violkovité – violka
Šťavelovité – **šťavel kyselý**
Prvosenkovité – prvosenka jarní, vrbina penízková
Toješťovité – **barvínek** (dříve **brčál**)
Lilkovité – lilek potměchuť
Hluchavkovité – **hluchavka bílá**, **hluchavka nachová**, pitulník, **popenec břečťanolistý**, zběhovec plazivý
Brutnákovité – **kostival lékařský**, plicník lékařský, pomněnka
Jitrocelovité – jitrocel kopinatý, jitrocel větší, rozrazil perský
Mořenovité – **svízel přítula**, svízel syřišťový
Zvonkovité – zvonek rozkladitý
Zárazovité – **podbílek šupinatý**
Hvězdnicovité – **heřmánek terčovitý**, **heřmánek lékařský (pravý)**, heřmánkovec nevonný, jestřábník chlupáček, kopretina bílá, lopuch, **pelyněk černobýl**, **podběl lékařský**, řebříček obecný

Krytosemenné dřeviny
Nejedná se o systematickou kategorii, dřeviny jsou pro účely poznávání shrnuty do jedné skupiny.
Dřišťálovité – dřišťál
Bukovité – **buk lesní**, **dub**
Břízovité – **bříza bělokorá**, habr obecný, **líska obecná**, líska turecká, **olše lepkavá**

Vrbovité – topol bílý, **topol osika**, vrba bílá, **vrba jíva**
Jilmovité – jilm vaz
Růžovité – **hloh**, jeřáb ptačí, růže svraskalá, střemcha obecná, **trnka obecná**, **třešeň ptačí**
Bobovité – štědřenec odvislý, **trnovník akát**
Mýdelníkovité – javor jasanolistý, **javor klen**, **javor mléč**, **jírovec maďal**
Slézovité – **lípa**
Brslenovité – brslen evropský
Simarubovité – pajasan žláznatý
Platanovité – platan
Svídovité – svída krvavá
Olivovníkovité – **jasan ztepilý**, ptačí zob, šeřík obecný
Kalinovité – **bez černý**
Zimolezovité – pámelník poříční
Santálovité – **jmelí bílé**

JEDNOBUNĚČNÉ ORGANISMY

Jednobuněčné organismy jsou zde pro potřeby poznávání uvedeny společně, přestože patří do různých, evolučně vzdálených skupin.

krásnoočko, měňavka, trepka

ŽIVOČICHOVÉ

HOUBOVCI
houba rybniční

ŽAHAVCI
nezmar

PLOŠTĚNCI
ploštěnka

KROUŽKOVCI
chobotnatka rybí, nitěnka obecná, **žížala**

MĚKKÝŠI
bahenka živorodá, hlemýžď zahradní, okružák ploský, páskovka, **plovatka bahenní, plzák španělský,** slávička mnohotvárná, **slimák, škeble rybničná**, velevrub, závornatka

ČLENOVCI
Pavoukovci
klíště obecné, křižák obecný, křižák pruhovaný**, pokoutník**, **sekáč**, skákavka pruhovaná, snovačka domácí, štírek, **třesavka**

Korýši

beruška vodní, **buchanka, hrotnatka (perloočka)**, krab říční, **rak říční,** stínka, svinka

Stonožky
stonožka škvorová, zemivka

Mnohonožky
mnohonožka, svinule

Hmyz – šupinušky
Rybenky
rybenka domácí

Hmyz – křídlatí
- hmyz s proměnou nedokonalou

Jepice
jepice (včetně larev)

Vážky (včetně larev)
motýlice, šídlo, **vážka ploská**

Škvoři
škvor obecný

Švábi
rus domácí, **šváb obecný**

Rovnokřídlí
cvrček, **kobylka,** krtonožka, **saranče**

Kudlanky
kudlanka nábožná

Phthiraptera (dříve vši)
veš

Polokřídlí
bruslařka, **kněžice**, mšice, **ruměnice pospolná**, **splešťule blátivá**, štěnice domácí, vodoměrka, vroubenka americká, **znakoplavka**

- hmyz s proměnou dokonalou
Síťokřídlí
mravkolev (i larva), **zlatoočka**

Chrostíci
chrostík (i larva)

Motýli (i housenky)

babočka admirál, babočka kopřivová (i housenka), babočka osiková, **babočka paví oko**, **bělásek ovocný, bělásek zelný (i housenka)**, dlouhozobka, **lišaj smrtihlav,** mol, nesytka sršňová, otakárek fenyklový (i housenka), otakárek ovocný, přástevník medvědí (i housenka), vřetenuška, zavíječ, žluťásek

Dvoukřídlí
komár (i larva a kukla), **masařka obecná**, moucha domácí, octomilka, **pakomár (i larva), pestřenka,** tiplice

Blechy
blecha

Blanokřídlí
čmelák, drvodělka, hrnčířka, **mravenec faraon, sršeň obecná, včela medonosná, vosa obecná**, vosík

Brouci
červotoč, drabčík, **hrobařík obecný, chroust obecný**, chroustek letní, kovařík, majka, mandelinka bramborová, nosorožík kapucínek, páteříček, potemník moučný, **roháč obecný, slunéčko sedmitečné (i larva)**, slunéčko východní, **střevlík**, **svižník**, **tesařík**, zlatohlávek zlatý

OBRATLOVCI
Ryby
candát obecný, cejn velký, **kapr obecný, karas obecný,** lín obecný, **okoun říční,** parma obecná, plotice obecná, pstruh obecný, slunečnice pestrá, **sumec velký,** sumeček americký, **štika obecná, úhoř říční**

Obojživelníci
čolek horský, **čolek obecný**, kuňka, **mlok skvrnitý,** ropucha krátkonohá**, ropucha obecná, ropucha zelená, rosnička zelená, skokan**

Plazi
ještěrka obecná, **ještěrka zelená,** ještěrka živorodá, **slepýš křehký**, užovka hladká, **užovka obojková**, **zmije obecná, želva bahenní,** želva nádherná

Ptáci
Potápky
potápka černokrká, potápka malá, **potápka roháč**

Brodiví
čáp bílý, čáp černý

Veslonozí
bukač velký, **kvakoš noční,** volavka bílá, **volavka popelavá**

Terejové
kormorán velký

Vrubozobí
čírka obecná, **husa velká,** husice nilská, **kachna divoká, labuť velká, lžičák pestrý,** morčák velký, pižmovka velká, **polák chocholačka, polák velký**, zrzohlávka rudozobá

Dravci
káně lesní, krahujec obecný, luňák červen

Sokoli
ostříž lesní, **poštolka obecná**, sokol stěhovavý

Hrabaví
bažant obecný, koroptev polní, křepelka polní, tetřev hlušec, tetřívek obecný

Krátkokřídlí
lyska černá, slípka zelenonohá

Dlouhokřídlí
bekasina otavní, **čejka chocholatá, racek chechtavý,** rybák obecný, sluka lesní

Měkkozobí
holub domácí (zdivočelá forma – věžáci), **holub hřivnáč, hrdlička divoká, hrdlička zahradní**

Kukačky
kukačka obecná

Sovy
kalous ušatý, kulíšek nejmenší**, puštík obecný, sova pálená**, sýček obecný, **výr velký**

Svišťouni
rorýs obecný

Srostloprstí
ledňáček říční

Zoborožci
dudek chocholatý

Šplhavci
datel černý, strakapoud, žluna zelená

Pěvci
brhlík lesní, červenka obecná, dlask tlustozobý, drozd kvíčala, drozd zpěvný, **havran polní, hýl rudý, jiřička obecná, kavka obecná,** konipas bílý, konipas horský, **kos černý, krkavec velký,** mlynařík dlouhoocasý, **pěnkava obecná, rehek domácí,** rehek zahradní, **sojka obecná, stehlík obecný, straka obecná,** strnad obecný, **sýkora koňadra, sýkora modřinka, špaček obecný**, ťuhýk obecný,

vlaštovka obecná, vrabec domácí, vrabec polní, vrána černá, **zvonek zelený**, žluva hajní

Savci
Hmyzožravci
ježek, krtek obecný, rejsec vodní, **rejsek obecný**

Zajíci
králík divoký, zajíc polní

Hlodavci
bobr evropský, hraboš polní, křeček polní, myš domácí, myšice, nutrie říční, ondatra pižmová, plch velký, potkan, **sysel obecný, veverka obecná**

Letouni
netopýr, vrápenec

Šelmy
hranostaj, **kuna lesní, kuna skalní, kolčava, liška obecná,** norek americký, **rys ostrovid, vlk obecný, vydra říční**
pozn.: uznat i lasice kolčava a lasice hranostaj

Sudokopytníci
daněk evropský (parohy), **jelen lesní (parohy),** los evropský (parohy), **srnec obecný (parohy), prase divoké**

NEROSTY
křemen

HORNINY
břidlice, čedič, **pískovec, rašelina,** rula, vápenec, **žula**